ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ JEAN MISCHO της 13ης Δεκεμβρίου 1990 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Η προσφυγή της Ricoh Company Ltd (στο εξής: Ricoh) στηρίζεται σε ορισμένους ισχυρισμούς και επιχειρήματα που, σε μεγάλο βαθμό, είναι συμπληρωματικοί, αν όχι ταυτόσημοι, με τα όσα προέβαλε η Canon Inc. στην υπόθεση C-171/87, ιδίως όσον αφορά τον καθορισμό της κανονικής αξίας και τη σύγκρισή της με την τιμή εξαγωγής. Θα μπορέσω, επομένως, να είμαι σχετικά σύντομος επ' αυτών των θεμάτων.

2. Εξάλλου, όσον αφορά τους ισχυρισμούς σχετικά με τη ζημία, το συμφέρον της Κοινότητας, καθώς και τον υπολογισμό του δασμού αντιντάμπινγκ, η Ricoh προέβαλε επιχειρήματα από κοινού με τις προσφεύγουσες στις υποθέσεις C-175/87 (Matsushita), C-176/87 (Konishiroku), C-177/87 (Sanyo) και C-179/87 (Sharp), επιχειρήματα που θα εξετάσω λεπτομερώς στο πλαίσιο των παρουσών προτάσεων.

3. Πριν προβώ στην εξέταση όλων αυτών των ισχυρισμών επί της ουσίας της Ricoh, πρέπει, ωστόσο, να διευκρινίσω ακόμα ότι συμφωνώ με τα επιχειρήματα που προέβαλε το Συμβούλιο κατά του *παραδεκτού* ορισμένων αιτημάτων της Ricoh.

4. Αφενός, πράγματι, με την απόφαση της 14ης Μαρτίου 1990, C-156/87, Gestetner Holdings κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (Συλλογή 1990, σ. I-781), το Δικαστήριο υπενθυμίζει τη νομολογία του [1] κατά την οποία

«κανονισμός που επιβάλλει διαφορετικούς δασμούς αντιντάμπινγκ σε σειρά επιχειρηματιών αφορά ατομικά τον έναν απ' αυτούς μόνο με τις διατάξεις του που του επιβάλλουν ειδικό δασμό αντιντάμπινγκ καθορίζοντας το ύψος του και όχι με τις διατάξεις που επιβάλλουν δασμούς αντιντάμπινγκ σε άλλες εταιρίες» (σκέψη 12).

Έτσι, τα κύρια αιτήματα της Ricoh που αποσκοπούν στην ακύρωση, στο σύνολό του, του κανονισμού (ΕΟΚ) 535/87 του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 1987, για την επιβολή οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές συσκευών φωτοαντιγραφής που χρησιμοποιούν συνηθισμένο χαρτί, καταγωγής Ιαπωνίας [2] (στο εξής: οριστικός κανονισμός ή προσβαλλόμενος κανονισμός), πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτα και μόνο τα επικουρικά αιτήματα που αποσκοπούν στην ακύρωσή του στο μέτρο που έχει εφαρμογή στη Ricoh πρέπει να εξεταστούν στην ουσία.

5. Εξάλλου, δεδομένου ότι το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα, στο πλαίσιο της διαδικασίας ελέγχου της νομιμότητας που καθιερώνει το άρθρο 173 της Συνθήκης, για να απευθύνει διαταγές σε καθού θεσμικό όργανο [3], τα αιτή-

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

1 — Βλ. τις αποφάσεις της 7ης Μαΐου 1985, καλούμενες συγκροτήματα εδράνων ρουλεμάν, 240/84, Tokyo κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1985, σ. 1809, σκέψη 6)· 255/84, Nachi Fujikoshi κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1985, σ. 1861, σκέψη 7)· 256/84, Koyo Seiko κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1985, σ. 1899, σκέψη 6) και 258/84,Nippon Seiko κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1985, σ. 1923, σκέψη 7).

2 — ΕΕ L 54, σ. 12.

3 — Βλ., για παράδειγμα, τις αποφάσεις της 24ης Φεβρουαρίου 1987, 312/84, Ehrhardt-Renken κατά Επιτροπής (Συλλογή 1987, σ. 841, σκέψη 22), και της 17ης Νοεμβρίου 1987, 142/84 και 156/84, BAT κατά Επιτροπής (Συλλογή 1987, σ. 4487, σκέψη 13).

ματα της Ricoh που αποσκοπούν στο να διατάξει το Δικαστήριο την απόδοση των εισπραχθέντων δασμών αντιντάμπινγκ πρέπει επίσης να κηρυχθούν απαράδεκτα.

6. Θα εξετάσω, τώρα, τους ισχυρισμούς ουσίας που προβάλλει η Ricoh για να ζητήσει την ακύρωση του κανονισμού 535/87 καθόσον την αφορά, δηλαδή καθόσον επιβάλλει στα μηχανήματα φωτοαντιγραφής που χρησιμοποιούν συνηθισμένο χαρτί (στο εξής: PPC) και τα οποία κατασκευάζει η Ricoh οριστικό δασμό αντιντάμπινγκ 20 % και προβλέπει την οριστική είσπραξη των εγγυηθέντων από τον προσωρινό δασμό αντιντάμπινγκ ποσών με ποσοστό 15,8 %, όπως αυτός είχε επιβληθεί με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2640/86 της Επιτροπής, της 21ης Αυγούστου 1986, για την επιβολή προσωρινού δασμού αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές μηχανημάτων φωτοαντιγραφής καταγωγής Ιαπωνίας[4] (στο εξής: προσωρινός κανονισμός).

7. Οι τέσσερις πρώτοι ισχυρισμοί αφορούν όλοι τα προβλήματα του καθορισμού της κανονικής αξίας, καθώς και τη σύγκρισή της με την τιμή εξαγωγής. Η προσφεύγουσα επικαλείται παράβαση άλλοτε του άρθρου 2, παράγραφοι 3, στοιχείο α, και 7, άλλοτε του άρθρου 2, παράγραφοι 9 και 10, στοιχείο γ, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2176/84 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1984, για την άμυνα κατά των εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ ή επιδοτήσεων εκ μέρους χωρών μη μελών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας[5] (στο εξής: βασικός κανονισμός).

8. Όταν εξεταστούν από πιο κοντά τα αναπτυχθέντα επιχειρήματα, διαπιστώνεται, ωστόσο, ότι πολύ συχνά είναι τα ίδια, ότι αποβλέπουν στο να στηρίξουν τον φερόμενο παράνομο χαρακτήρα του καθορισμού της κανονικής αξίας ή της συγκρίσεώς της με την τιμή εξαγωγής, και ότι ορισμένα από αυτά προβάλλονται ωσάν να ήταν επικουρικά σε σχέση με άλλα. Αυτό οφείλεται, αφενός, στη σκέψη της προσφεύγουσας κατά την οποία το άρθρο 2, παράγραφος 3, στοιχείο α, πρέπει να εξετάζεται σε συνάρτηση με το άρθρο 2, παράγραφος 9 (βλ. το σημείο 32 της προσφυγής), καθώς και στο γεγονός ότι οι επικρίσεις της στρέφονται όλες στην ουσία γύρω από την τύχη που επιφυλάχθηκε σε ορισμένα έξοδα, στα οποία υποβλήθηκαν οι ιαπωνικές θυγατρικές της εταιρίες, και τα οποία έξοδα επιθυμεί είτε να μην περιληφθούν στην κανονική αξία όπως αυτή καθορίζεται βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 3, είτε να αφαιρεθούν από αυτήν βάσει των προσαρμογών που προβλέπει το άρθρο 2, παράγραφος 10, στοιχείο γ.

9. Προτιμώ, επομένως, να εξετάσω ομού τους διαφόρους αυτούς ισχυρισμούς.

Α — Επί του καθορισμού της κανονικής αξίας και της συγκρίσεώς της με την τιμή εξαγωγής

10. Νομίζω ότι η επιχειρηματολογία της Ricoh μπορεί να συνοψιστεί ως εξής:

1) Το Συμβούλιο παρέλειψε να χρησιμοποιήσει ταυτόσημη ή συγκρίσιμη μέθοδο για να καθορίσει την κανονική αξία και την τιμή εξαγωγής.

2) Χρησιμοποιώντας ως κανονική αξία τις τιμές που ίσχυαν για τους πρώτους ανεξάρτητους αγοραστές στην ιαπωνική αγορά και αρνούμενο να αφαιρέσει από αυτές ορισμένα έξοδα πωλήσεως, καθώς και τα διοι-

4 — ΕΕ L 239, σ. 5.

5 — ΕΕ L 201, σ. 1.

κητικά και γενικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι ιαπωνικές θυγατρικές εταιρίες της Ricoh, το Συμβούλιο καθόρισε την κανονική αξία στο επίπεδο του μεταπωλητή ή μάλιστα του τελικού χρήστη και όχι στο επίπεδο εξόδου από το εργοστάσιο, στο οποίο θα αντιστοιχούσε, αντιθέτως, η τιμή εξαγωγής λόγω του ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 2, παράγραφος 8, στοιχείο β, του βασικού κανονισμού, όλα τα έξοδα και οφέλη των κοινοτικών θυγατρικών εταιριών της Ricoh αφαιρέθησαν από την τιμή στην οποία το εισαχθέν προϊόν πωλήθηκε για πρώτη φορά σε ανεξάρτητο αγοραστή εντός της Κοινότητας.

3) Το Συμβούλιο, χρησιμοποιώντας, έτσι, ως κανονική αξία τις τιμές που ζητούσαν οι ιαπωνικές θυγατρικές εταιρίες της Ricoh από τους πρώτους ανεξάρτητους αγοραστές, χωρίς να προβεί, στη συνέχεια, σε κατάλληλες αφαιρέσεις από τις τιμές, προέβη, εξάλλου, σε εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 7, που δεν μπορούσε να εφαρμοστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να δώσει αποτελέσματα ριζικά διαφορετικά από τα αποτελέσματα που θα είχαν επιτευχθεί αν το Συμβούλιο είχε θεωρήσει ότι οι τιμές μεταβίβασης μεταξύ επιχειρήσεων, δηλαδή μεταξύ Ricoh και των θυγατρικών εταιριών πωλήσεων, είχαν χρησιμεύσει ως τιμή αναφοράς για την εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 3.

4) Το Συμβούλιο, αρνούμενο να λάβει υπόψη τις εκπτώσεις που παραχωρήθηκαν από τις θυγατρικές εταιρίες της Ricoh κατά την ανάληψη παλαιού PPC προς μερική εξόφληση τιμήματος δεν καθόρισε την κανονική τιμή του καινούργιου προϊόντος στο επίπεδο της « πράγματι πληρωθείσας ή πληρωτέας τιμής », όπως ορίζει το άρθρο 2, παράγραφος 3, στοιχείο α.

5) Το Συμβούλιο, αρνούμενο τις προσαρμογές που ζητήθηκαν γι' αυτές τις πληρωμές λόγω αναλήψεως μεταχειρισμένου προς μερική εξόφληση του τιμήματος, καθώς και ορισμένα άλλα άμεσα έξοδα πωλήσεως στα οποία υποβλήθηκαν οι ιαπωνικές θυγατρικές εταιρίες πωλήσεως της Ricoh, παρέβη επίσης το άρθρο 2, παράγραφος 10, στοιχείο γ.

11. Ενόψει των προτάσεών μου στην υπόθεση Canon, C-171/87, κανένα από τα εν λόγω επιχειρήματα δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

12. Υπενθυμίζω, καταρχήν, την αρχή της ανεξαρτησίας των μεθόδων υπολογισμού, αντιστοίχως της κανονικής αξίας και της τιμής εξαγωγής, όπως αυτή καθιερώθηκε με τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 7ης Μαΐου 1987, στις υποθέσεις « συγκροτήματα εδράνων ρουλεμάν » [6], καθώς και τις συνέπειες της εν λόγω ανεξαρτησίας, ήτοι ότι

« το δίκαιο της συγκρίσεως που προβλέπεται στο άρθρο 2, παράγραφος 9, δεν προϋποθέτει υπολογισμό της κανονικής αξίας και της τιμής εξαγωγής με όμοιες μεθόδους » [7].

Κανένα, επομένως, επιχείρημα δεν μπορεί να αντληθεί από το απλό γεγονός ότι ορισμένα στοιχεία περιλαμβάνονται στην κανονική αξία και όχι στην τιμή εξαγωγής, υπό τον όρο οι προβλεπόμενοι για τον καθορισμό του καθενός απ' αυτούς τους όρους κανόνες να έχουν τηρηθεί. Εξ αυτού προκύπτει, επίσης, ότι το γεγονός ότι ορισμένα είδη εξόδων αφαιρέθηκαν από την τιμή εξαγωγής που καθορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 8, στοιχείο β, δεν αρκεί για να υποχρεώσει τα θεσμικά όργανα να πραγματοποιούν παρόμοιες προσαρμογές στην κανονική αξία βάσει

6 — Υποθ. 240/84, 255/84, 256/84, 258/84 και 260/84, Συλλογή 1987, σ. 1809, 1861, 1899, 1923, 1975.

7 — Βλ. την απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 1988, 277/85 και 300/85, Canon κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1988, σ. 5731, σκέψη 37).

της συγκρίσεως που προβλέπει το άρθρο 2, παράγραφοι 9 και 10.

13. Υπενθυμίζω, εξάλλου, ότι, όπως προκύπτει ιδίως από την προαναφερθείσα απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 1988, Canon κατά Συμβουλίου, οι καταβληθείσες από τον πρώτο ανεξάρτητο αγοραστή τιμές μπορούν κάλλιστα να θεωρηθούν ως οι πράγματι πληρωθείσες τιμές για το προϊόν εντός της χώρας εξαγωγής ή καταγωγής κατά τη διάρκεια συνήθων εμπορικών πράξεων και μπορούν, επομένως, να χρησιμοποιηθούν βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 3, στοιχείο α, για τον καθορισμό της κανονικής αξίας (βλ. τη σκέψη 12). Εξάλλου, όπως προκύπτει από την ίδια απόφαση, στην περίπτωση κατανομής των δραστηριοτήτων παραγωγής και πωλήσεως στο εσωτερικό ομίλου που αποτελούν εταιρίες νομικά διακεκριμένες, οικονομικά, όμως, συνδεδεμένες, όπως ο όμιλος που ίδρυσε η Ricoh στην ιαπωνική αγορά,

«η λήψη υπόψη της πρώτης πωλήσεως προς ανεξάρτητο αγοραστή καθιστά δυνατό τον σωστό υπολογισμό της κανονικής αξίας στο στάδιο "έξοδος από το εργοστάσιο"» (σκέψη 41).

14. Το επιχείρημα της Ricoh κατά το οποίο, στην προκειμένη περίπτωση, η κανονική αξία θα έπρεπε να καθοριστεί σε διαφορετικό στάδιο από αυτό της «εξόδου από το εργοστάσιο» στο επίπεδο του οποίου καθορίστηκε η τιμή εξαγωγής είναι, επομένως, αβάσιμο. Εξάλλου, δεδομένου ότι τόσο η κανονική αξία όσο και η τιμή εξαγωγής καθορίστηκαν και οι δύο στο στάδιο «εξόδου από το εργοστάσιο», έπεται ότι καμιά προσαρμογή δεν έπρεπε να πραγματοποιηθεί βάσει του άρθρου 2, παράγραφοι 9 και 10, στοιχείο γ, για να ληφθούν υπόψη τεκμαιρόμενες διαφορές σταδίου του εμπορίου.

15. Περαιτέρω, εξέθεσα ήδη, στις προτάσεις μου στην υπόθεση C-171/87, ότι το γεγονός ότι οι καταβληθείσες τιμές από τον πρώτο ανεξάρτητο αγοραστή ορθώς μπόρεσαν να θεωρηθούν ως πραγματοποιηθείσες «κατά τις συνήθεις εμπορικές πράξεις», κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 3, στοιχείο α, καθιστά άνευ σημασίας την αμφισβήτηση ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής και τις συνέπειες ενδεχόμενης εφαρμογής του άρθρου 2, παράγραφος 7, που επιτρέπει να θεωρηθεί ότι δεν αποτελούν συνήθεις εμπορικές πράξεις «οι συναλλαγές μεταξύ μερών που φαίνεται ότι συνδέονται ή ότι έχουν συνάψει μεταξύ τους συμψηφιστικό διακανονισμό».

16. Προσθέτω ότι η άποψη της Ricoh, κατά την οποία η εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 7, δεν έπρεπε να καταλήξει σε αποτελέσματα ριζικά διαφορετικά από αυτά που θα είχαν επιτευχθεί αν οι τιμές μεταβιβάσεως μεταξύ παραγωγού/εξαγωγέα και των θυγατρικών του εταιριών είχαν γίνει δεκτές για τον καθορισμό της κανονικής αξίας, είναι ικανή να στερήσει την εν λόγω διάταξη από κάθε πρακτική αποτελεσματικότητα, διότι η εν λόγω διάταξη αποσκοπεί ακριβώς στο να επιτρέπει στα θεσμικά όργανα να μη λαμβάνουν υπόψη τις τιμές μεταβιβάσεως ή να τις λαμβάνουν υπόψη μόνο υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

17. Ως προς τον ισχυρισμό, κατά τον οποίο το Συμβούλιο παρέβη το άρθρο 2, παράγραφος 3, στοιχείο α, μη χρησιμοποιώντας ως κανονική αξία τις καθαρές τιμές που πράγματι καταβλήθηκαν από τους ανεξάρτητους πελάτες, αλλά τις μικτές τιμές που περιλαμβάνουν τις εκπτώσεις που τους παρέχονται κατά την ανάληψη παλαιού PPC προς μερική εξόφληση του τιμήματος, επισημαίνω ότι ήδη ανέφερα, στις προτάσεις μου στην υπόθεση C-171/87, ότι η χορήγηση εκπτώσεως λόγω αναλήψεως μεταχειρισμένου μηχανήματος δεν συνεπάγεται καμιά πραγματική μείωση της τιμής πωλήσεως του καινούργιου προϊόντος, αλλά αποτελεί, κατά γενικό κανόνα, την προβολή της αξίας που αντιπροσωπεύει το μεταχειρισμένο προϊόν γι' αυτόν που το αναλαμβάνει. Αληθώς, η εν λόγω αξία αποτελεί, επομένως, τμήμα της «πράγματι» πληρωθείσας ή πληρωτέας τιμής για το και-

νούργιο προϊόν. Στην προκειμένη περίπτωση, ελλείψει αγοράς μεταχειρισμένων PPC στην Ιαπωνία, η εν λόγω αξία δεν αντιστοιχεί στην αξία μεταπώλησης των μεταχειρισμένων PPC, αλλά στα οφέλη που ο παραγωγός αντλεί από την απόσυρσή τους από την αγορά και τη θέση τους εκτός συναλλαγής και που το Συμβούλιο περιέγραψε στο τέλος του δεύτερου εδαφίου της δέκατης τρίτης αιτιολογικής σκέψης του προσβαλλομένου κανονισμού.

18. Τέλος, είδαμε, επίσης, στις εν λόγω προτάσεις ότι η διαπίστωση του ότι τα εν λόγω οφέλη αντιπροσωπεύουν αξία που είναι άσχετη με τις πωλήσεις των καινούργιων PPC επέτρεψε στο Συμβούλιο να θεωρήσει ότι οι εν λόγω εκπτώσεις λόγω αναλήψεως μεταχειρισμένων μηχανημάτων προς μερική εξόφληση του τιμήματος δεν έχουν *άμεση* σχέση με τις πωλήσεις επ' ευκαιρία των οποίων παραχωρούνται, έτσι ώστε δεν είχε ούτε την υποχρέωση να προβεί σε προσαρμογή βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 10, στοιχείο γ, του βασικού κανονισμού, που προβλέπει ρητώς ότι οι προσαρμογές που πρέπει να γίνουν για να ληφθούν υπόψη οι διαφορές ως προς τους όρους πωλήσεως « περιορίζονται στις διαφορές που έχουν άμεση σχέση με τις συγκεκριμένες πωλήσεις ».

19. Ως προς τις άλλες δαπάνες που αναφέρει η Ricoh, δηλαδή τα οδοιπορικά, τις επικοινωνίες, τη διαφήμιση, την προώθηση των πωλήσεων, τα έξοδα παραστάσεως και τη χρησιμοποίηση οχημάτων της εταιρίας, αυτά αποτελούν τμήμα, και κατά την ίδια την προσφεύγουσα, των διοικητικών και γενικών εξόδων, των οποίων οι διαφορές δεν δίνουν λαβή, κατά γενικό κανόνα, σε προσαρμογές βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 10, στοιχείο γ. Εξάλλου, οι εν λόγω διαφορές θα μπορούσαν να δώσουν λαβή εξαιρετικώς σε προσαρμογή μόνο αν ανταποκρίνονταν στη γενική προϋπόθεση να έχουν άμεση σχέση με τις συγκεκριμένες πωλήσεις, πράγμα που δεν συμβαίνει στην περίπτωση των εξόδων που έγιναν ανεξάρτητα από την πραγματοποίηση ή μη πραγματοποίηση πωλήσεως.

20. Τέλος, το γεγονός ότι οι κανόνες που αφορούν τον καθορισμό της κανονικής αξίας ή της τιμής εξαγωγής διακρίνονται από αυτούς που διέπουν τη σύγκρισή τους και ότι το άρθρο 2, παράγραφοι 9 και 10, αποβλέπει στον καθορισμό των προσαρμογών που μπορούν να γίνουν στην κανονική αξία ή στην τιμή εξαγωγής, μετά τον υπολογισμό τους κατά τις μεθόδους που προβλέπονται προς τον σκοπό αυτό [8], επιτρέπει την ανασκευή επίσης της απόψεως που επανειλημμένα επικαλείται η προσφεύγουσα (βλ. τα σημεία 28, 36 και 49 της προσφυγής), κατά την οποία η άρνηση να θεωρηθούν τα εν λόγω έξοδα ως άμεσα έξοδα πωλήσεως, αφαιρετέα βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 10, στοιχείο γ, δεν συμβιβάζεται με τη συμπερίληψή τους στην κανονική αξία στις περιπτώσεις όπου αυτή καθορίστηκε κατ' εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 4, που αφορά την περίπτωση κατά την οποία το προϊόν πωλείται στη χώρα καταγωγής σε τιμή κατώτερη από το κόστος παραγωγής [9]. Πράγματι, ενώ το άρθρο 2, παράγραφος 3, στοιχείο β, σημείο ii, προβλέπει ρητώς ότι η κατασκευασμένη αξία προσδιορίζεται προσθέτοντας στο κόστος παραγωγής και ένα λογικό περιθώριο κέρδους και ότι το κόστος παραγωγής περιλαμβάνει εύλογο ποσό για τα έξοδα πωλήσεως, τα διοικητικά και άλλα γενικά έξοδα, το άρθρο 2, παράγραφος 10, στοιχείο γ, επιτρέπει την αφαίρεσή τους μόνο εξαιρετικώς και αποκλειστικά στο μέτρο που τα εν λόγω έξοδα έχουν άμεση σχέση με τις συγκεκριμένες πωλήσεις στη σχετική αγορά. Ο σκοπός της κατασκευής της κανονικής αξίας συνίσταται, πράγματι, στον καθορισμό της τιμής πωλήσεως προϊόντος, όπως η τιμή αυτή θα ίσχυε εάν το προϊόν επωλείτο στη χώρα καταγωγής

8 — Βλ. κατ' αυτή την έννοια, τις αποφάσεις συγκροτήματα εδράνων ρουλεμάν της 7ης Μαΐου 1987, ιδίως στην απόφαση Toyo κατά Συμβουλίου, που προαναφέρθηκε, σκέψη 16.

9 — Στο σημείο 48 του υπομνήματός του αντικρούσεως, το Συμβούλιο διευκρινίζει ότι η κατασκευή της κανονικής αξίας πραγματοποιείται βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 3, στοιχείο β, σημείο ii, και όχι, όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 4. Αυτή η διάσταση απόψεων μου φαίνεται, ωστόσο, κάπως τεχνητή, δεδομένου ότι οι δύο διατάξεις συνδέονται μεταξύ τους κατά την έννοια ότι, σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 2, παράγραφος 4, που συνεπάγεται την κατασκευή της κανονικής αξίας, η τελευταία πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 3, στοιχείο β, σημείο ii.

ή εξαγωγής του [10], ενώ οι προσαρμογές που προβλέπει το άρθρο 2, παράγραφος 10, στοιχείο γ, αποσκοπούν στην προσαρμογή της μ' αυτόν τον τρόπο υπολογιζόμενης κανονικής αξίας σε συνάρτηση με αντικειμενικά στοιχεία που ανταποκρίνονται στις ιδιαιτερότητες της κάθε αγοράς, μετακυλίονται με άνισο τρόπο στους όρους πωλήσεως και επηρεάζουν, κατά συνέπεια, τη δυνατότητα συγκρίσεως των τιμών [11].

Β — Επί της ζημίας

21. Η Ricoh, στις παρατηρήσεις που προσκόμισε από κοινού με τις προσφεύγουσες στις υποθέσεις C-175/87, C-176/87, C-177/87 και C-179/87, αμφισβητεί τις διαπιστώσεις του Συμβουλίου σχετικά με τη ζημία που προκάλεσαν στην κοινοτική βιομηχανία οι ιαπωνικές εξαγωγές PPC από τις ακόλουθες απόψεις: τον ορισμό της κοινοτικής παραγωγής, τον προσδιορισμό του ομοειδούς προϊόντος, τους παράγοντες βάσει των οποίων η ζημία καθορίστηκε και ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ των εισαγωγών που αποτελούσαν το αντικείμενο ντάμπινγκ και της μ' αυτόν τον τρόπο προσδιορισθείσας ζημίας.

22. Για τους ήδη επισημανθέντες λόγους στις προτάσεις μου στην υπόθεση C-171/87,Canon κατά Συμβουλίου, θεωρώ, όπως και το Συμβούλιο (βλ. τα σημεία 2 και 3 του υπομνήματος ανταπαντήσεως στην υπό κρίση υπόθεση), ότι, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της ζημίας που υπέστη η κοινοτική παραγωγή, είναι ευλογότερο να εξεταστεί, καταρχάς, τί αποτελεί το « ομοειδές προϊόν », κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 12, του βασικού κανονισμού, και μόνο στη συνέχεια να εξεταστεί αν η « κοινοτική παραγωγή » του εν λόγω ομοειδούς προϊόντος ορθώς καθορίστηκε λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 4, παράγραφος 5, του ίδιου κανονισμού.

23. Έτσι, θα ανατρέψω τη σειρά κατά την οποία τα εν λόγω δύο σημεία εμφανίστηκαν στην έκθεση ακροατηρίου. Θα μπορέσω, άλλωστε, να είμαι σχετικά σύντομος επ' αυτών, δεδομένου ότι έλαβα ήδη θέση ως προς την έννοια του ομοειδούς προϊόντος με τις προτάσεις μου στην προαναφερθείσα υπόθεση C-171/87, και διότι το Δικαστήριο, με την προαναφερθείσα απόφασή του της 14ης Μαρτίου 1990, Gestetner Holdings κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, αποφάνθηκε ήδη επί ισχυρισμού σχετικού με τον εσφαλμένο καθορισμό της κοινοτικής παραγωγής.

24. Θεωρώ, τέλος, ότι μπορώ να εξετάσω στο ίδιο κεφάλαιο τα δύο άλλα θέματα, ήτοι το ζήτημα των παραγόντων που χρησίμευσαν στον προσδιορισμό της ζημίας και το ζήτημα των αιτιών της, που συνδέονται στενά μεταξύ τους.

1. *Ο καθορισμός του ομοειδούς προϊόντος*

25. Στις προαναφερθείσες προτάσεις μου εξήγησα τους λόγους για τους οποίους θεωρώ ότι το Συμβούλιο νομίμως μπόρεσε να θεωρήσει ότι τα PPC που ανήκουν σε παρακείμενα τμήματα, από το φωτοαντιγραφικό μηχάνημα για προσωπική χρήση μέχρι τα μηχανήματα του τμήματος 5 της ταξινόμησης της Dataquest, είναι ομοειδή προϊόντα κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 12, του βασικού κανονισμού.

26. Συμμερίζομαι, εξάλλου, την εντύπωση του Συμβουλίου ότι δεν είναι πάντοτε πολύ σαφές αν η Ricoh επιθυμούσε την ολοκληρωτική υποδιαίρεση σε τμήματα της αγοράς των PPC, με τόσες κατηγορίες ομοειδών προϊόντων όσα διαφορετικά τμήματα PPC υπάρχουν, ή αν διεκδικεί μόνο τον διαχωρισμό σε δύο κατηγο-

10 — Βλ., κατ' αυτή την έννοια, τις αποφάσεις της 5ης Οκτωβρίου 1988, ιδίως την προαναφερθείσα απόφαση Canon κατά Συμβουλίου, σκέψη 26.

11 — Βλ., κατ' αυτή την έννοια, τις αποφάσεις συγκροτήματα εδράνων ρουλεμάν της 7ης Μαΐου 1987, ιδίως την προαναφερθείσα απόφαση Nachi Fujikoshi κατά Συμβουλίου, σκέψη 32.

ρίες, ήτοι την κατηγορία των « μικρών μηχανημάτων φωτοαντιγραφής », δηλαδή των μηχανημάτων που μπορούν να παράγουν μέχρι 40 αντίγραφα ανά λεπτό, και την κατηγορία των μηχανημάτων που διαθέτουν μεγαλύτερη ταχύτητα παραγωγής αντιγράφων. Υπάρχει, εξάλλου, η εντύπωση ότι οι λόγοι, για τους οποίους η Ricoh επιθυμεί να προσδιορίσει αυτόν τον διαχωρισμό στο κατώφλιο των 40 αντιγράφων ανά λεπτό, δεν έχουν σχέση με τα φυσικά και τεχνικά χαρακτηριστικά των μηχανημάτων, αλλά απορρέουν από τη διαπίστωση ότι σημαντική κοινοτική παραγωγή υπήρχε μόνο στην αγορά των μεγάλων PPC και ότι τα ιαπωνικά μηχανήματα κυριαρχούσαν μόνο στην αγορά των μικρών PPC. Αυτός δεν είναι άλλωστε ο ίδιος λόγος, δηλαδή ότι κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς υπήρχε χαμηλή μόνο κοινοτική παραγωγή φωτοαντιγραφικών μηχανημάτων που παρήγαν μέχρι 30 αντίγραφα ανά λεπτό, δηλαδή που ανήκαν είτε στα φωτοαντιγραφικά μηχανήματα για προσωπική χρήση είτε στα τμήματα 1α, 1β ή 2, που η Ricoh δεν επιζητεί τη διάκριση στα πλαίσιά τους, παρόλον ότι αναφέρει ότι

« οι φυσικές διαφορές και η " ανομοιογένεια " που υπάρχουν μεταξύ των φωτοαντιγραφικών μηχανημάτων που ανήκουν σε παρακείμενα τμήματα είναι ιδιαίτερα έντονες αν ληφθεί υπόψη η περίπτωση των φωτοαντιγραφικών μηχανημάτων για προσωπική χρήση και των μηχανημάτων φωτοαντιγραφής που ανήκουν στο τμήμα 1α »;

27. Δεν πρέπει, ωστόσο, να επικρατούν τέτοιες σκέψεις όταν πρόκειται να προσδιοριστεί τί νοείται ως « ομοειδές προϊόν » το οποίο, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 12, του βασικού κανονισμού, είναι είτε

« ένα πανομοιότυπο *προϊόν*, δηλαδή όμοιο από κάθε άποψη με το εξεταζόμενο προϊόν »,

είτε, ελλείψει τούτου,

« ένα άλλο προϊόν του οποίου τα χαρακτηριστικά παρουσιάζουν στενή ομοιότητα προς εκείνα του υπό εξέταση προϊόντος ».

Η Ricoh, εν πάση περιπτώσει, δεν διευκρινίζει για ποιους ειδικούς λόγους, σχετικούς με τα χαρακτηριστικά των PPC, εκτός από την ταχύτητα παραγωγής αντιγράφων, προτείνει να γίνει δεκτό το κατώφλιο των 40 αντιγράφων ανά λεπτό, για τη διάκριση μεταξύ των « μικρών » και των « μεγάλων » μηχανημάτων φωτοαντιγραφής. Όμως, θεωρώ ότι είναι βάσιμο να θεωρηθεί ότι ένα μηχάνημα που επιτελεί το ίδιο έργο με ένα άλλο, έστω και με μεγαλύτερη ταχύτητα, έχει χαρακτηριστικά που παρουσιάζουν στενή ομοιότητα προς εκείνα του πρώτου.

28. Μπορεί, εξάλλου, να γίνει η διαπίστωση ότι, αν ληφθεί ως βάση η ταχύτητα παραγωγής αντιγράφων ως κριτήριο διαφοροποίησης, οι αλληλεπικαλύψεις υφίστανται μεταξύ των διαφόρων τμημάτων, όπως καθορίζονται από την Dataquest και υπενθυμίζονται από τη Ricoh. Έτσι, ακριβώς, PPC που παράγουν μεταξύ 40 και 45 αντιγράφων ανά λεπτό μπορούν να ανήκουν είτε στο τμήμα 3 (31 έως 45 αντίγραφα) είτε στο τμήμα 4 (40 έως 75 αντίγραφα). Εξάλλου, τα μηχανήματα που παράγουν μεταξύ 70 και 75 αντιγράφων μπορούν να ανήκουν είτε στο τμήμα 4, είτε στο τμήμα 5, στο οποίο ανήκουν μηχανήματα που παράγουν μεταξύ 70 και 90 αντιγράφων. Υπάρχουν επίσης αλληλεπικαλύψεις μεταξύ των φωτοαντιγραφικών μηχανημάτων για προσωπική χρήση και των μηχανημάτων που ανήκουν στα τμήματα 1α και 1β, από τα οποία τα πρώτα παράγουν μέχρι 12 αντίγραφα ανά λεπτό ενώ τα δεύτερα αντιστοίχως μέχρι 20 και από 15 έως 20.

29. Τέλος, ανεξάρτητα από το αν ο ορισμός που η Επιτροπή δίνει στη « σχετική αγορά » στο πλαίσιο αποφάσεως σχετικής με τη διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης

δεσμεύει το Συμβούλιο, καλούμενο να ορίσει το « ομοειδές προϊόν » στο πλαίσιο διαδικασίας αντιντάμπινγκ, πρέπει να διαπιστωθεί ότι η Επιτροπή, στην απόφαση 88/88/ΕΟΚ,της 22ας Δεκεμβρίου 1987, σχετικής με τις συμφωνίες κοινής επιχείρησης που συνήφθησαν μεταξύ Olivetti και Canon (ΕΕ L 52, σ. 51), την οποία αναφέρει η Ricoh, δεν επέλεξε ούτε την ολοκληρωτική υποδιαίρεση σε τμήματα της αγοράς των PPC ούτε τον διαχωρισμό της αγοράς, όπως, στην προκειμένη περίπτωση, τον αντιμετωπίζει η Ricoh. Εξάλλου, παρόλον ότι είναι αληθές ότι η Επιτροπή προέβη στη διάκριση τριών αντιπροσωπευτικών αγορών αναφοράς, ήτοι της αγοράς που περιλαμβάνει το φωτοαντιγραφικό μηχάνημα για προσωπική χρήση μέχρι και το τμήμα 2, την αγορά που περιλαμβάνει τα τμήματα 3 και 4 και την αγορά που περιλαμβάνει τα τμήματα 5 και 6, δεν παρέλειψε να σημειώσει ότι ο εν λόγω διαχωρισμός « δεν εμποδίζει μια ορισμένη αλληλεπικάλυψη μεταξύ των τριών αυτών τμημάτων » (βλ. την εβδόμη αιτιολογική σκέψη της αποφάσεώς της).

30. Το ότι η αλληλεπικάλυψη μεταξύ των διαφόρων τμημάτων της αγοράς είναι μικρότερη από αυτήν που υπάρχει στο εσωτερικό ορισμένου τμήματος δεν αποδεικνύει, όπως επιθυμεί να το κάνει δεκτό η Ricoh, ότι υφίσταται πραγματική υποδιαίρεση σε τμήματα, αλλά, αντιθέτως, ότι δεν υπάρχουν σαφή όρια μεταξύ των διαφόρων τμημάτων και ότι PPC που ανήκουν στο ένα από αυτά μπορούν κάλλιστα να αντικατασταθούν από ένα ή περισσότερα PPC που ανήκουν σε άλλα τμήματα.

31. Αυτό, άλλωστε, προκύπτει σιωπηρώς από διάφορα χωρία της προσφυγής της Ricoh, ιδίως όταν επισημαίνεται ότι

« μέχρι της εμφανίσεως της νέας γενεάς μηχανημάτων φωτοαντιγραφής στην Ιαπωνία, οι Ευρωπαίοι πελάτες της είχαν επιλογή μεταξύ της χρησιμοποιήσεως μεγάλου φωτοαντιγραφικού μηχανήματος που χρησιμοποιεί συνηθισμένο χαρτί και διαθέτει μεγάλη ταχύτητα, της χρησιμοποιήσεως μικρού μηχανήματος φωτοαντιγραφής κατώτερης ποιότητας που χρησιμοποιεί επηλειμμένο χαρτί, ή της χρησιμοποιήσεως μηχανήματος φωτοαντιγραφής που χρησιμοποιεί συνηθισμένο χαρτί και δεν διαθέτει μεγάλη ταχύτητα όπως το Rank Xerox 660, που παρήγε αντίγραφα χαμηλής ποιότητας, χρησιμοποιούσε, όμως, το συνηθισμένο χαρτί και απήλαυε της υποστηρίξεως μεγάλου δικτύου συντηρήσεως »,

ή ότι, μετά την εμφάνιση των μικρών φωτοαντιγραφικών μηχανημάτων στην ιαπωνική αγορά,

« οι ιαπωνικές επιχειρήσεις, αντί να αποκτούν (ή αποκτώντας συγχρόνως) ένα μόνο μηχάνημα φωτοαντιγραφής πολύ υψηλής δυναμικότητας και υπερταχύ, εγκατεστημένο σε κεντρική υπηρεσία αναπαραγωγής, μπορούσαν να προμηθευθούν περισσότερα ή πολλά μικρά φωτοαντιγραφικά μηχανήματα, κατανεμόμενα στους χώρους της εταιρίας ».

32. Ως προς το επιχείρημα, κατά το οποίο το φάσμα που καλύπτουν οι ιαπωνικές εξαγωγές στις οποίες επιβλήθηκε ο δασμός αντιντάμπινγκ είναι ευρύτερο από αυτό των PPC που κατασκευάζονται εντός της Κοινότητας, αυτό δεν έχει σχέση με την προκειμένη υπόθεση στην οποία έχει αποδειχθεί ότι, κατά την περίοδο αναφοράς, υπήρχε εντός της Κοινότητας παραγωγή PPC, όσο περιορισμένη κι αν ήταν, σε όλα τα τμήματα στα οποία ανήκαν τα εξαγόμενα ιαπωνικά προϊόντα, ήτοι σε όλα τα τμήματα από το φωτοαντιγραφικό μηχάνημα για προσωπική χρήση μέχρι τα PPC του τμήματος 4. Όταν υπήρχαν διαφορές, μεταξύ οποιουδήποτε από τα πολλά εισαγόμενα ιαπωνικά μοντέλα και ενός από τα λίγα κοινοτικά μοντέλα που εμφάνιζαν συγκρίσιμα τεχνικά χαρακτηριστικά, απαιτήθηκε ενδεχομένως να ληφθούν υπόψη οι εν λόγω διαφορές, όπως επισημαίνει το Συμβούλιο, στο επίπεδο της συγκρίσεως των τιμών στην οποία τα θεσμικά όργανα αναγκάστηκαν να προβούν για να εξακριβώσουν την ύπαρξη και το μέγεθος των υποτιμολογήσεων. Και αυτό έπραξαν στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από

τις αιτιολογικές σκέψεις 41 επ. του προσβαλλομένου κανονισμού, και αυτό επίσης έπραξαν στην υπόθεση των ηλεκτρονικών γραφομηχανών καταγωγής Ιαπωνίας, όπως προκύπτει ιδίως από την προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 1988, Canon κατά Συμβουλίου, με την οποία το Δικαστήριο δεν αμφισβήτησε την ομοιογένεια των προϊόντων για τα οποία επρόκειτο, παρόλον ότι υπήρξε μεγάλη ποικιλία μοντέλων και μεγάλες διαφορές μεταξύ των τεχνικών χαρακτηριστικών των διαφόρων μοντέλων (βλ. ιδίως τις σκέψεις 14 και 66 της αποφάσεως).

2. *Ο ορισμός της κοινοτικής παραγωγής*

33. Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 5, του βασικού κανονισμού, με την έκφραση «κλάδος παραγωγής της Κοινότητας» νοείται

«το σύνολο των παραγωγών ομοειδών προϊόντων μέσα στην Κοινότητα ή εκείνων μεταξύ των οποίων η συνολική παραγωγή συνιστά σημαντική μερίδα του συνόλου της κοινοτικής παραγωγής των προϊόντων αυτών· ωστόσο,

— όταν οι παραγωγοί συνδέονται με τους εξαγωγείς ή τους εισαγωγείς ή είναι οι ίδιοι εισαγωγείς του προϊόντος που θεωρείται ότι αποτελεί αντικείμενο ντάμπινγκ ή επιδοτήσεων, η έκφραση "κλάδος παραγωγής της Κοινότητας" δύναται να ερμηνευθεί ως αναφερόμενη στους λοιπούς παραγωγούς,

— (...)».

34. Σημειώνω εξ υπαρχής ότι, όπως προκύπτει από το εν λόγω κείμενο, εφόσον το ομοειδές προϊόν ορθώς ορίστηκε στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως ως περιλαμβάνον όλο το φάσμα των PPC, από τα φωτοαντιγραφικά μηχανήματα για προσωπική χρήση μέχρι τα μηχανήματα του τμήματος 5, η σκέψη της προσφεύγουσας, κατά την οποία οι κοινοτικοί παραγωγοί στην κατηγορία των «μικρών» μηχανημάτων φωτοαντιγραφής ήταν ασήμαντη και μάλιστα πρακτικά ανύπαρκτη, και ότι, ιδίως γι' αυτόν τον λόγο, κανένας κοινοτικός παραγωγός δεν είναι σε θέση να επικαλεστεί την ύπαρξη ζημίας προκύπτουσας από εισαγωγές «μικρών» φωτοαντιγραφικών μηχανημάτων προελεύσεως Ιαπωνίας, δεν μπορεί να είναι καθοριστική στο πλαίσιο του ορισμού του «κλάδου παραγωγής της Κοινότητας» και δεν μπορεί, επομένως εν πάση περιπτώσει από μόνη της — να απαιτεί τον αποκλεισμό ορισμένων παραγωγών από τον εν λόγω κλάδο παραγωγής.

35. Τα άλλα επιχειρήματα που προέβαλε η Ricoh για να υποστηρίξει ότι η Rank Xerox, Océ και Olivetti δεν έπρεπε να περιληφθούν στον «κλάδο παραγωγής της Κοινότητας», και που στηρίζονται στο γεγονός ότι οι εν λόγω κοινοτικοί παραγωγοί συνδέονταν με Ιάπωνες εξαγωγείς και πραγματοποίησαν οι ίδιοι εισαγωγές προελεύσεως Ιαπωνίας, είναι, στην ουσία, ταυτόσημα με τα επιχειρήματα που το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να απορρίψει με την προαναφερθείσα απόφασή του της 14ης Μαρτίου 1990, Gestetner Holdings κατά Συμβουλίου και Επιτροπής.

36. Όσον αφορά τις προγενέστερες αποφάσεις που αναφέρει η Ricoh, με τις οποίες τα θεσμικά όργανα ενήργησαν διαφορετικά από ό,τι στην υπό κρίση υπόθεση, υπενθυμίζω ότι το Δικαστήριο, με την απόφασή του Gestetner Holdings κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, αρνήθηκε την ύπαρξη πρακτικής των θεσμικών οργάνων, κατά την οποία ένας παραγωγός που έχει δεσμούς με τους εξαγωγείς και τους εισαγωγείς ή που ο ίδιος είναι εισαγωγέας του προϊόντος που τεκμαίρεται ότι αποτελεί το

αντικείμενο ντάμπινγκ ή επιδοτήσεων, αποκλειόταν αυτομάτως από το σύνολο των παραγωγών που αποτελούν τον « κλάδο παραγωγής της Κοινότητας » κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 5, του βασικού κανονισμού. Είναι αληθές ότι το έπραξε βάσει των στοιχείων του φακέλου και των συζητήσεων που διεξήχθησαν ενώπιόν του, δηλαδή σε σχέση με τις προγενέστερες περιπτώσεις που ανέφερε ρητώς η προσφεύγουσα στην υπόθεση Gestetner (σκέψη 44 της αποφάσεως). Εντούτοις, η διαπίστωση του Δικαστηρίου ισχύει και στην προκειμένη περίπτωση. Αφενός, πράγματι, οι τέσσερεις περιπτώσεις που ανέφερε η Gestetner περιλαμβάνονται σ' αυτές που αναφέρει η Ricoh. Αφετέρου, αυτό που ίσχυε για τις εν λόγω περιπτώσεις ισχύει και για τις λοιπές: κάθε φορά που τα θεσμικά όργανα απέκλεισαν ή αρνήθηκαν να αποκλείσουν έναν κοινοτικό παραγωγό από την κοινοτική παραγωγή, το έπραξαν κατά την άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτουν και που οφείλουν να ασκούν « κατά περίπτωση σε συνάρτηση με όλα τα σχετικά πραγματικά περιστατικά » (σκέψη 43 της αποφάσεως Gestetner κατά Συμβουλίου και Επιτροπής). Εξάλλου, δεν πρέπει να παραβλέπεται ότι, στην περίπτωση της Rank Xerox, βρισκόμαστε ενώπιον κοινοτικής εταιρίας που κατέχει σημαντικό μερίδιο του κεφαλαίου Ιάπωνα παραγωγού, και όχι ενώπιον Ιάπωνα παραγωγού που ελέγχει θυγατρική εταιρία παραγωγής εντός της Κοινότητας. Υπ' αυτές τις συνθήκες, οι λοιπές αυτές περιπτώσεις δεν θα μπορούσαν ούτε αυτές να αποτελέσουν πρακτική δεσμεύουσα τα θεσμικά όργανα για το μέλλον.

37. Τέλος, θεωρώ ότι η παραπομπή από τη Ricoh στο άρθρο 13, παράγραφος 10, του βασικού κανονισμού στερείται οποιασδήποτε χρησιμότητας στην προκειμένη περίπτωση. Αφενός, πράγματι, η εν λόγω διάταξη εισήχθη στον βασικό κανονισμό σε ημερομηνία μεταγενέστερη της εκδόσεως του προσβαλλομένου κανονισμού, ήτοι με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1761/87 του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1987 (ΕΕ L 167, σ. 9), καλούμενο « κανονισμό βιδολόγο ». Αφετέρου, το άρθρο 13, παράγραφος 10, επιτρέπει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, την επιβολή δασμού αντιντάμπινγκ επί των προϊόντων που έχουν συναρμολογηθεί ή κατασκευαστεί εντός της Κοινότητας με εξαρτήματα ή με υλικά καταγωγής της χώρας ή των χωρών εξαγωγής: το αντικείμενό του είναι, επομένως, ξένο προς το θέμα του ορισμού της κοινοτικής παραγωγής.

3. Η ύπαρξη ζημίας οφειλόμενης στα αποτελέσματα του ντάμπινγκ

38. Η Ricoh αμφισβητεί την ανάλυση από τα θεσμικά όργανα των διαφόρων παραγόντων επί των οποίων στηρίχθηκαν για να προσδιορίσουν τη ζημία και θεωρεί ότι, στην πραγματικότητα, η κοινοτική παραγωγή δεν υπέστη ζημία. Ισχυρίζεται, εξάλλου, ότι το χαμηλό επίπεδο δραστηριότητας των κοινοτικών παραγωγών στον τομέα των μικρών φωτοαντιγραφικών μηχανημάτων δεν οφειλόταν στις εισαγωγές προελεύσεως Ιαπωνίας, αλλά προέκυπτε κυρίως από άλλους παράγοντες, και ιδίως από την αρχική τους απόφαση να μην αναλάβουν την κατασκευή των εν λόγω μηχανημάτων φωτοαντιγραφής. Αμφισβητεί, έτσι, αφενός, μέσω των παραγόντων που έκαναν δεκτούς τα θεσμικά όργανα, την ίδια την ύπαρξη ζημίας και, αφετέρου, ισχυριζόμενη ότι η ζημία, όπως καθορίστηκε, προκλήθηκε από άλλους παράγοντες, την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ των εισαγωγών που αποτελούν το αντικείμενο ντάμπινγκ και της φερομένης ζημίας.

39. Υπενθυμίζω, όπως το έπραξε το Δικαστήριο και με τη σκέψη 49 της προαναφερθείσας αποφάσεως της 5ης Οκτωβρίου 1988, Canon κατά Συμβουλίου, ότι το άρθρο 4 του βασικού κανονισμού, που επαναλαμβάνει το άρθρο 3 του κώδικα αντιντάμπινγκ της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου, προβλέπει, στην παράγραφο 1,

« ζημία καθορίζεται μόνον αν οι εισαγωγές που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ ή επιδοτήσεων προκαλούν ζημία, δηλαδή προκαλούν ή υπάρχει κίνδυνος να προκαλέσουν, διά των επιπτώσεων του ντάμπινγκ ή της επιδοτήσεως, μιας σημαντικής ζημίας σε υφιστάμενο κλάδο παραγωγής της Κοινότητας και ότι οι ζημίες που προκαλούνται από άλλους παράγοντες δεν πρέπει να αποδίδονται στις εισαγωγές που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ ».

Εξάλλου, το άρθρο 4, παράγραφος 2, του βασικού κανονισμού απαριθμεί τους διάφορους παράγοντες που πρέπει να περιλαμβάνει η εξέταση της ζημίας. Πρόκειται για τον όγκο των εισαγωγών που αποτελούν το αντικείμενο ντάμπινγκ (παράγραφος 2, στοιχείο α), τις τιμές των εν λόγω εισαγωγών (παράγραφος 2, στοιχείο β), καθώς και για την επίπτωσή τους στην κοινοτική παραγωγή.

40. Όπως σαφώς προκύπτει από το περιεχόμενο της τελευταίας αυτής διατάξεως, τα θεσμικά όργανα διαθέτουν σ' αυτόν τον τομέα ευρεία εξουσία εκτιμήσεως, της οποίας η άσκηση περιλαμβάνει οικονομικές αναλύσεις που συχνά είναι πολύ περίπλοκες. Αφενός, το άρθρο 4, παράγραφος 2, ορίζει ρητώς ότι ούτε ένας μόνο ούτε μάλιστα και περισσότεροι από τους τρεις παράγοντες αποτελούν αναγκαστικά καθοριστική βάση κρίσεως. Αφετέρου, όπως διευκρίνισε και το Δικαστήριο με την απόφαση Canon κατά Συμβουλίου, της 5ης Οκτωβρίου 1988 (σκέψη 56), ο πίνακας των οικονομικών παραγόντων που απαριθμούνται στην παράγραφο 2, στοιχείο γ, και που επιτρέπουν να εκτιμηθεί η επίπτωση των εισαγωγών που αποτελούν το αντικείμενο ντάμπινγκ στην κοινοτική παραγωγή, είναι απλώς ενδεικτικός, έτσι ώστε επιτρέπεται στα θεσμικά όργανα να στηρίζουν την κρίση τους μόνο στους παράγοντες που θεωρούν βασικότερους.

41. Οι αιτιολογικές σκέψεις του προσβαλλομένου κανονισμού δείχνουν ότι τα θεσμικά όργανα προέβησαν σε λεπτομερή εξέταση των σχετικών παραγόντων. Το Συμβούλιο αφιέρωσε το τμήμα i του κεφαλαίου Η, υπό τον τίτλο ζημία, στην εξέταση του όγκου των εισαγωγών, το τμήμα ii στην εξέταση των τιμών τους και το τμήμα IV στην εξέταση της επίπτωσής τους στην κοινοτική παραγωγή.

42. Όσον αφορά την αύξηση του *όγκου των ιαπωνικών εισαγωγών*, η Ricoh ισχυρίζεται ότι αυτή σημειώθηκε παράλληλα με την επέκταση της « νέας » αγοράς των μικρών φωτοαντιγραφικών μηχανημάτων από την οποία, άλλωστε επωφελήθηκε σε μεγάλο βαθμό και η κοινοτική παραγωγή. Είναι αληθές ότι, όπως προκύπτει από την 34η αιτιολογική σκέψη του προσβαλλομένου κανονισμού,

« κατά την υπό εξέταση περίοδο, οι πωλήσεις και εκμισθώσεις καινούργιων μηχανημάτων που κατασκεύασαν οι κοινοτικοί παραγωγοί Rank Xerox, Océ, Olivetti και Tetras αυξήθηκαν από 62 000 μονάδες το 1981, σε 108 000 το 1984, που αντιστοιχεί σε αύξηση 74 % ».

Το μερίδιό τους, όμως, στην αγορά μειώθηκε από 21 % το 1981, σε 11 % το 1985, ενώ το κατεχόμενο από τα κατασκευαζόμενα από τους Ιάπωνες εξαγωγείς μηχανήματα μερίδιο της κοινοτικής αγοράς ανήλθε από 70 σε 78 % κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου (33η αιτιολογική σκέψη). Υπ' αυτές τις συνθήκες, τα θεσμικά όργανα νομίμως μπόρεσαν να θεωρήσουν ότι οι ιαπωνικές εισαγωγές που σημείωσαν αύξηση πλέον του 120 % μεταξύ 1981 και 1984 προκάλεσαν ζημία στους κοινοτικούς παραγωγούς, λόγω του ότι παρακώλυσαν ευνοϊκότερη εξέλιξη των πωλήσεων και μισθώσεων μηχανημάτων [12].

12 — Βλ., κατά την αυτή έννοια, τις σκέψεις 57 και 58 της προαναφερθείσας αποφάσεως της 5ης Οκτωβρίου 1988, Canon κατά Συμβουλίου.

43. Ως προς τις *υποτιμολογήσεις*, η Ricoh δεν προβάλλει κανένα επιχείρημα ικανό να αποδείξει ότι οι σχετικές διαπιστώσεις των θεσμικών οργάνων είναι προδήλως εσφαλμένες. Αντιθέτως, στηρίζεται σ' αυτές τις διαπιστώσεις που αναφέρονται ιδίως στις αιτιολογικές σκέψεις 48 και 49 του προσβαλλομένου κανονισμού, για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι τα ιαπωνικά προϊόντα δεν ήταν φθηνότερα από τα πωλούμενα από τους κοινοτικούς παραγωγούς, ήταν, όμως, τεχνικώς ανώτερα. Η Ricoh, μ' αυτόν τον τρόπο, αντιπαρέρχεται, ωστόσο, το γεγονός ότι τα θεσμικά όργανα βάσισαν το δικό τους συμπέρασμα, κατά μεγάλο μέρος, σε ιδιαίτερα διαδεδομένη μορφή υποτιμολογήσεων που δεν εκδηλώνονταν με χαμηλότερες τιμές, αλλά με την πώληση, από τους Ιάπωνες εξαγωγείς, μοντέλων με περισσότερα τεχνικά χαρακτηριστικά σε τιμές ίσες ή ακόμα χαμηλότερες από αυτές των απλούστερων μοντέλων που πωλούσαν οι κοινοτικοί παραγωγοί (βλ., σχετικώς, την 47η αιτιολογική σκέψη, δεύτερο εδάφιο, και το τέλος της 49ης αιτιολογικής σκέψης). Και, κατά τη γνώμη μου, στην προκειμένη περίπτωση, η συνεκτίμηση της εν λόγω μορφής υποτιμολογήσεων όχι μόνον ήταν εύλογη, αλλά και επιβεβλημένη. Το Συμβούλιο, πράγματι, επεξήγησε, με την 44η αιτιολογική σκέψη του προσβαλλομένου κανονισμού, ότι

«τα μοντέλα ιαπωνικής κατασκευής παρουσιάζουν γενικά περισσότερα χαρακτηριστικά από ό,τι τα ανταγωνιστικά μοντέλα της CECOM»

και ότι,

«η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη, όταν επέλεγε δύο τύπους μοντέλων για σύγκριση, να επιλέξει ένα μοντέλο της CECOM που παρουσίαζε λιγότερα χαρακτηριστικά, το οποίο επρόκειτο να συγκρίνει με ιαπωνικής κατασκευής μοντέλο το οποίο παρουσίαζε παρεμφερή βασικά χαρακτηριστικά».

Η σύγκριση μεταξύ των εισαγομένων μοντέλων και των συγγενέστερων κοινοτικών μοντέλων, ερειδόμενη στις μόνες τιμές χωρίς να ληφθούν υπόψη οι εν λόγω τεχνικές διαφορές, δεν θα απέδιδε, επομένως, την πραγματική διαφορά τιμών ή εμπορικής αξίας, υφιστάμενης ενδεχομένως μεταξύ των διαφόρων μοντέλων, λαμβανομένου υπόψη ότι

«γενικά, ένας τύπος με περισσότερα χαρακτηριστικά πρέπει να διατίθεται σε υψηλότερη τιμή βάσει των επιπρόσθετων λειτουργιών του» (βλ. το τέλος της 44ης αιτιολογικής σκέψης).

44. Το γεγονός ότι τα θεσμικά όργανα δεν καθόρισαν την ακριβή ποσότητα των υποτιμολογήσεων της εν λόγω μορφής, δεδομένου ότι δεν είχαν τη δυνατότητα να εκτιμήσουν τα συμπληρωματικά χαρακτηριστικά των ιαπωνικών μηχανημάτων (βλ. το τέταρτο εδάφιο της 49ης αιτιολογικής σκέψης), δεν επηρεάζει τη διαπίστωσή τους σχετικά με την ύπαρξη των εν λόγω υποτιμολογήσεων. Μια τέτοια διαπίστωση μου φαίνεται, άλλωστε, επαρκής στο πλαίσιο της εξέτασης των παραγόντων της ζημίας και ο «καθορισμός της ποσότητας» επιβάλλεται μόνο στο μέτρο που τα εν λόγω θεσμικά όργανα θα επιθυμούσαν να λάβουν υπόψη το επίπεδο των υποτιμήσεων κατά τον προσδιορισμό του ποσού του δασμού αντιντάμπινγκ. Και, όπως προκύπτει από την 110η αιτιολογική σκέψη του προσβαλλομένου κανονισμού, λόγω ακριβώς του ότι δεν ήταν εφικτό να γίνει ποσοτικός υπολογισμός των υποτιμολογήσεων

«η Επιτροπή αποφάσισε ότι δεν θα ήταν κατάλληλο, στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, να ενσωματώσει ένα στοιχείο στον υπολογισμό του δασμού το οποίο θα λαμβάνει υπόψη τον χαρακτήρα αυτής της πρακτικής που προσδιορίστηκε στη διαδικασία».

45. Ενόψει των προεκτεθέντων, η Ricoh δεν μπορεί να βασιστεί στην 86η αιτιολογική σκέψη του προσβαλλομένου κανονισμού, με την οποία το Συμβούλιο αμφισβητεί ότι το σημαντικό μερίδιο της αγοράς που κατέχουν οι Ιάπωνες εξαγωγείς οφείλεται στην τεχνική ανωτερότητα των μηχανημάτων τους, « εκτός για το ό,τι αφορά τα πολλαπλά χαρακτηριστικά τους », για να υποστηρίξει ότι δεν υπήρξαν υποτιμολογήσεις αλλά ανταγωνισμός: στην προκειμένη περίπτωση, οι υποτιμολογήσεις συνίστανται, πράγματι, ακριβώς στην πώληση των εν λόγω μηχανημάτων που εμφανίζουν περισσότερα « χαρακτηριστικά » σε τιμές που δεν είναι υψηλότερες από τις τιμές λιγότερο εξοπλισμένων μηχανημάτων. Όμως, όπως ορθώς τονίζει το Συμβούλιο, καίτοι οι εν λόγω υποτιμολογήσεις προκύπτουν από εισαγωγές που αποτελούν το αντικείμενο ντάμπινγκ δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστούν πρακτική θεμιτού ανταγωνισμού (βλ. το σημείο 128 του υπομνήματος αντικρούσεως).

46. Τέλος, ο ισχυρισμός της Ricoh, κατά τον οποίο

« η μελέτη της Info-Markt *αφήνει να εννοηθεί* ότι η τιμή των μοντέλων της Κοινότητας έπρεπε, *κατά γενικό κανόνα*, να είναι υψηλότερη της τιμής των συγκρίσιμων ιαπωνικών μοντέλων, διότι τα μοντέλα της Κοινότητος συχνά προορίζονται προς μίσθωση και, επομένως, επινοούνται *κατά γενικό κανόνα*, για μεγαλύτερη διάρκεια ζωής »,

μου φαίνεται πολύ αόριστος και δεν στηρίζεται σε κανένα αποδεικτικό στοιχείο. Εξάλλου, εκτός του ότι η μεγαλύτερη διάρκεια ζωής ταυτίζεται με μεγαλύτερη αξιοπιστία και ότι αυτή αποδεικνύει ανώτερη τεχνική ποιότητα, την οποία, ωστόσο, δεν δέχεται για τα κοινοτικά μηχανήματα η Ricoh, πρέπει να σημειωθεί, αφενός, ότι

« οι εισπράξεις από τη μίσθωση μηχανημάτων αποτελούν, κατά τις εκτιμήσεις, το 35 % του κύκλου εργασιών των κοινοτικών παραγωγών επί των μηχανημάτων »

και, αφετέρου, ότι οι συγκρίσεις τιμών πραγματοποιήθηκαν μόνο για τις τιμές πωλήσεως (βλ. την 46η αιτιολογική σκέψη του προσβαλλομένου κανονισμού) και ότι, συνεπώς, δεν αφορούσαν τα μηχανήματα που προορίζονταν αποκλειστικά για μίσθωση.

47. Όσον αφορά την *επίπτωση των εισαγωγών σε χαμηλή τιμή επί της εν λόγω παραγωγής*, τα θεσμικά όργανα τόνισαν κυρίως, μαζί με την αισθητή μείωση του κατεχόμενου από τους κοινοτικούς παραγωγούς μεριδίου της αγοράς, για την οποία έγινε λόγος πιο πάνω στο πλαίσιο του όγκου των ιαπωνικών εισαγωγών, και πτώση αποδοτικότητας. Σχετικώς, η Ricoh δεν αμφισβητεί τους αριθμούς που αναφέρονται στην 81η αιτιολογική σκέψη του προσβαλλομένου κανονισμού, προσάπτει, όμως, στα θεσμικά όργανα ότι στηρίχθηκαν, κατά την εξέταση της αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων των κοινοτικών παραγωγών, μόνο στις πωλήσεις και μισθώσεις « μηχανημάτων της δικής τους παραγωγής ταξινομημένων στα τμήματα 1 έως 4 », αντί να ληφθούν υπόψη τα κέρδη που αντλήθηκαν από το σύνολο των δραστηριοτήτων τους στον τομέα της φωτοαντιγραφής, και ιδίως τα κέρδη που προκύπτουν από τη μεταπώληση των αγοραζομένων από τους Ιάπωνες προμηθευτές μοντέλων OEM, την πώληση συναφών προϊόντων, καθώς και την πώληση και τη μίσθωση μηχανημάτων που ανήκουν στα τμήματα 5 και 6.

48. Όμως, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 4, του βασικού κανονισμού,

« η επίπτωση των εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ ή επιδοτήσεως πρέπει να αξιολογηθεί σε σχέση με την παραγωγή του ομοειδούς προϊόντος στην Κοινότητα (...) ».

Για να εκτιμήσει την επίπτωση των ιαπωνικών εισαγωγών επί της αποδοτικότητας των κοινοτικών παραγωγών, το Συμβούλιο δεν είχε, επομένως, την υποχρέωση να λάβει υπόψη κέρδη ή ζημίες των εν λόγω παραγωγών από πωλήσεις ή μισθώσεις PPC που εισήγαγαν ή άλλων προϊόντων εκτός από το « ομοειδές προϊόν », όπως αυτό ορίστηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας. Αληθεύει, όπως είδαμε, ότι το ομοειδές προϊόν ορίστηκε ως περιλαμβάνον

« όλα τα φωτοαντιγραφικά μηχανήματα που υπάγονται μέχρι και στο τμήμα 5 της ταξινόμησης της Dataquest » (βλ. την 31η αιτιολογική σκέψη του προσβαλλομένου κανονισμού).

Για τα υπαγόμενα στο τμήμα 5 μηχανήματα, το Συμβούλιο κατέληξε, ωστόσο, στο συμπέρασμα ότι δεν έχει προκληθεί από αυτά σημαντική ζημία (βλ. την 79η αιτιολογική σκέψη). Δεν είχε, συνεπώς, πλέον την υποχρέωση να συμπεριλάβει τα PPC του τμήματος 5 στους υπολογισμούς της σχετικά με την αποδοτικότητα.

49. Η Ricoh δεν μπορεί να αντλήσει όφελος ούτε από την παραπομπή στη 10η αιτιολογική σκέψη του προσβαλλομένου κανονισμού, απ' όπου προκύπτει ότι, κατά την κατασκευή της κανονικής αξίας, η Επιτροπή έλαβε υπόψη κέρδη προκύπτοντα από το σύνολο των υποθέσεων του κάθε εξαγωγέα που έχουν σχέση με τα PPC, επομένως, και από την πώληση συναφών προϊόντων. Η Επιτροπή, προς συναγωγή οριστικών συμπερασμάτων επανήλθε, πράγματι, επί της θέσεώς της και υπολόγισε τα κέρδη του κάθε εξαγωγέα βάσει αποκλειστικά των πωλήσεων PPC που πραγματοποίησε. Όπως προκύπτει από τη 10η αιτιολογική σκέψη του οριστικού κανονισμού, η Επιτροπή το έπραξε για να λάβει υπόψη παρατηρήσεις που διατύπωσαν, σχετικώς, ορισμένα ενδιαφερόμενα μέρη και διότι

« αυτή η προσέγγιση συμφωνεί απόλυτα με την προσέγγιση που είχε υιοθετηθεί για τον υπολογισμό της ζημίας σε σχέση με την κοινοτική βιομηχανία ».

Θα ήταν τουλάχιστον άδικο η Ricoh να μπορεί να επιλέγει ορισμένη μέθοδο, όταν πρόκειται να εκτιμήσει τα δικά της κέρδη για την κατασκευή της κανονικής αξίας, και να απορρίπτει την ίδια μέθοδο όταν πρόκειται να εκτιμηθούν τα κέρδη των κοινοτικών παραγωγών για τον προσδιορισμό της ζημίας.

50. Δεδομένου ότι η Ricoh απέτυχε να αποδείξει ότι, με τη χρησιμοποιηθείσα μέθοδο, μειώθηκε « τεχνητά » η αποδοτικότητα, οι επικρίσεις της σχετικά με την 82η αιτιολογική σκέψη του προσβαλλομένου κανονισμού, στο μέτρο που ερείδεται σ' αυτό το επιχείρημα, είναι επίσης αβάσιμες. Το Συμβούλιο είχε διαπιστώσει σ' αυτή την αιτιολογική σκέψη ότι

« τα μειωμένα κέρδη περιορίζουν τις δυνατότητες των κοινοτικών παραγωγών να αναλαμβάνουν δαπάνες για την έρευνα και ανάπτυξη που είναι αναγκαίες για την ανάπτυξη νέων προϊόντων ανταγωνιστικών με τα προϊόντα των Ιαπώνων εξαγωγέων στην κοινοτική αγορά και για την προώθηση των δικών τους προϊόντων μέσω διαφημιστικών δαπανών και δαπανών για την προώθηση των πωλήσεών τους σε επίπεδα επαρκή ώστε να ευθυγραμμίζονται με τα επίπεδα των Ιαπώνων ανταγωνιστών τους ».

Για τους προεκτεθέντες λόγους, ήτοι δεδομένου ότι ο προσδιορισμός της ζημίας και, επομένως, της αποδοτικότητας πρέπει να

γίνεται σε σχέση με τη μόνη παραγωγή του ομοειδούς προϊόντος, το εν λόγω συμπέρασμα δεν επηρεάζεται ούτε από το γεγονός ότι η γενική κατάσταση των κοινοτικών παραγωγών ήταν υγιής και ότι τα έσοδά τους από άλλες δραστηριότητες θα επαρκούσαν πλήρως για να καλύψουν τις εν λόγω δαπάνες.

51. Η Ricoh επικρίνει επίσης το ότι τα θεσμικά όργανα θεώρησαν άλλες δυσκολίες ως υπεύθυνες για τη χαμηλή αποδοτικότητα, όπως, ιδίως, την αδυναμία στην οποία βρίσκονταν οι κοινοτικοί παραγωγοί να επωφεληθούν αυξημένων οικονομιών κλίμακας (βλ. την 83η αιτιολογική σκέψη του προσβαλλομένου κανονισμού). Κατά τη Ricoh, η αδυναμία των οικονομιών κλίμακας απορρέει από το γεγονός ότι οι κοινοτικοί παραγωγοί, λόγω των τεχνικών δυσκολιών που συνήντησαν, άρχισαν με μεγάλη καθυστέρηση την παραγωγή μικρών φωτοαντιγραφικών μηχανημάτων ικανών να συναγωνιστούν τα ιαπωνικά προϊόντα.

52. Όμως, το εν λόγω επιχείρημα αγνοεί το γεγονός ότι τα μεγαλύτερα PPC συμπεριλαμβάνονται επίσης στο « ομοειδές προϊόν », όπως αυτό ορίστηκε στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, και ότι οι εισαγωγές που αποτελούν το αντικείμενο ντάμπινγκ μικρών ιαπωνικών μηχανημάτων φωτοαντιγραφής μπόρεσαν, επομένως, και αυτά να προκαλέσουν ζημία στην κοινοτική παραγωγή μεγαλύτερων PPC.

53. Εξάλλου, δεν αμφισβητείται ότι υφίστατο εντός της Κοινότητας, από το τέλος της δεκαετίας του '60 και καθ' όλη της διάρκεια της δεκαετίας του '70, κατά την οποία οι Ιάπωνες εξαγωγείς άρχιζαν να προωθούν στην αγορά πολλά μικρά φωτοαντιγραφικά μηχανήματα, παραγωγή PPC χαμηλής δυναμικότητας, ήτοι το μοντέλο 660 της Rank Xerox, που ανήκει στο τμήμα 1.

54. Ως προς τον ισχυρισμό της Ricoh, κατά τον οποίο οι κοινοτικοί παραγωγοί ανέπτυξαν με μεγάλη καθυστέρηση νέα μηχανήματα χαμηλής δυναμικότητας που ήταν σε θέση να ανταγωνιστούν τα ιαπωνικά μοντέλα, το Συμβούλιο του αφιέρωσε τις αιτιολογικές σκέψεις 85 και 86 του προσβαλλομένου κανονισμού. Το Συμβούλιο τόνισε εκεί ιδιαίτερα ότι, καίτοι οι εσωτερικές και τεχνικές δυσκολίες που συνήντησε η Rank Xerox στο να αναπτύξει ένα νέο μοντέλο μπόρεσαν ορθώς να αναφερθούν ως σημαντική αιτία που συνέβαλε στα προβλήματα της εταιρίας στο παρελθόν, αυτό δεν συνέβαινε πλέον από το 1982/1983, μετά την επίλυση των εν λόγω δυσκολιών και την προώθηση στην αγορά του νέου μοντέλου. Δεδομένου ότι η Ricoh περιορίστηκε στην επίκληση των παρελθουσών δυσκολιών χωρίς να προσκομίσει κανένα στοιχείο ικανό να αποδείξει ότι ήταν εσφαλμένη η επ' αυτού εκτίμηση του Συμβουλίου, η άρνηση του Συμβουλίου να δεχθεί ως αιτία της ζημίας την καθυστερημένη ανάπτυξη νέων μηχανημάτων από τους κοινοτικούς παραγωγούς μπορεί να θεωρηθεί δικαιολογημένη.

55. Τέλος, όσον αφορά την Océ και την Olivetti, παρόλον ότι αληθεύει ότι προέβησαν σε μεγάλες εισαγωγές OEM προελεύσεως Ιαπωνίας, το έπραξαν μόνο όταν, όπως τόνισε το Δικαστήριο με τη σκέψη 47 της προαναφερθείσας αποφάσεώς του της 14ης Μαρτίου 1990, Gestetner Holdings κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, οι προσπάθειες να διαθέσουν στο εμπόριο τα δικά τους PPC χαμηλής δυναμικότητας είχαν αποτύχει λόγω της συμπιέσεως των τιμών της αγοράς που επέβαλαν οι ιαπωνικές εισαγωγές.

56. Από το σύνολο των προεκτεθεισών σκέψεων προκύπτει ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτός κανένας ισχυρισμός και κανένα επιχείρημα που στηρίζονται σε φερόμενο εσφαλμένο προσδιορισμό της ζημίας.

Γ — Επί του συμφέροντος της Κοινότητας

57. Υπενθυμίζω ότι, δυνάμει του άρθρου 12, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού, δασμοί αντιντάμπινγκ μπορούν να επιβληθούν, μεταξύ άλλων, μόνο όταν

«από την οριστική διαπίστωση των γεγονότων προκύπτει (...) και ότι το συμφέρον της Κοινότητας επιβάλλει κοινοτική ενέργεια (...)».

58. Η Ricoh ισχυρίζεται ότι η εκτίμηση του συμφέροντος της Κοινότητας από τα θεσμικά όργανα πάσχει λόγω του ότι, αφενός, περιέλαβαν στον «κλάδο παραγωγής της Κοινότητας» εταιρίες που εξηρτώντο και αντλούσαν όφελος από εισαγωγές προελεύσεως Ιαπωνίας και, αφετέρου, δεν έλαβαν υπόψη την περιορισμένη παραγωγή της Κοινότητας στον τομέα των μικρών φωτοαντιγραφικών μηχανημάτων. Όμως, μόλις είδαμε ότι τα θεσμικά όργανα μπόρεσαν, ορθώς, να περιλάβουν τη Rank Xerox, την Océ και την Olivetti στον «κλάδο παραγωγής της Κοινότητας» και να θεωρήσουν όλα τα PPC, και όχι μόνον τα «μικρά» μηχανήματα φωτοαντιγραφής, ως «ομοειδή προϊόντα», έτσι ώστε και αυτή η επιχειρηματολογία της Ricoh να μην μπορεί να γίνει δεκτή.

59. Εξάλλου, η Ricoh δεν απέδειξε ότι το Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη περισσότερο τα συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών παρά τα συμφέροντα των εισαγωγέων OEM, όπως είναι η Gestetner και η Agfa-Gevaert (βλ. την 93η αιτιολογική σκέψη του προσβαλλομένου κανονισμού), ή κρίνοντας ότι τα πλεονεκτήματα που απορρέουν, για την παραγωγή για την οποία πρόκειται, από την επιβολή δασμών αντιντάμπινγκ υπερέχουν σαφώς όλων των ενδεχομένων αρνητικών αποτελεσμάτων της εν λόγω αποφάσεως, ιδίως όσον αφορά τις πληρωτέες από τους καταναλωτές τιμές (βλ. την 99η αιτιολογική σκέψη), έσφαλε προδήλως κατά την άσκηση της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει όταν πρόκειται να εκτιμήσει τα συμφέροντα της Κοινότητας.

60. Πρέπει, επομένως, να απορριφθούν και τα επιχειρήματα περί εσφαλμένης εκτιμήσεως των συμφερόντων της Κοινότητας.

Δ — Επί του υπολογισμού του δασμού αντιντάμπινγκ

61. Η Ricoh ισχυρίζεται ότι ο καθορισμός του δασμού αντιντάμπινγκ σε ποσοστό 20 % είναι αντίθετος προς το άρθρο 13, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού, δυνάμει του οποίου το ποσό των δασμών αντιντάμπινγκ δεν μπορεί να είναι ανώτερο από ό,τι είναι αναγκαίο για την εξάλειψη της ζημίας. Κανένα, ωστόσο, από τα επιχειρήματα που προβάλλει προς στήριξη του εν λόγω ισχυρισμού δεν φαίνεται να μπορεί να γίνει δεκτό.

62. Η Ricoh ισχυρίζεται, καταρχάς, ότι το περιθώριο των 12 % που θεωρήθηκε από τα θεσμικά όργανα ως αναγκαίο για να εξασφαλίσει εύλογο κέρδος ή εισόδημα από την πώληση μηχανημάτων φωτοαντιγραφής είναι υπερβολικό, δεδομένου ότι τα μικρά φωτοαντιγραφικά μηχανήματα πωλούνται πάντοτε με κατώτερο περιθώριο κέρδους από αυτό των λοιπών δραστηριοτήτων που είναι σχετικές με τα φωτοαντιγραφικά μηχανήματα.

63. Όμως, το Συμβούλιο είχε ήδη λάβει θέση σχετικώς με τον προσβαλλόμενο κανονισμό, τασσόμενο με την άποψη της Επιτροπής που θεωρούσε ότι

« δεν υπήρχε λόγος που να δικαιολογεί τους ισχυρισμούς των εξαγωγέων ότι τα κέρδη πρέπει να πραγματοποιούνται μόνο επί των προμηθειών » (βλ. το τέλος της 105ης αιτιολογικής σκέψης του προσβαλλομένου κανονισμού).

Το Συμβούλιο είχε προηγουμένως εξηγήσει ότι το 12 % ως ποσοστό κέρδους που έγινε δεκτό έπρεπε

« να επιτρέψει στο σύνολο των κοινοτικών παραγωγών:

— να διασφαλίσουν στο μέλλον τη θέση τους στην αγορά έχοντας τη δυνατότητα να αναλαμβάνουν τις απαιτούμενες δαπάνες για την έρευνα και την ανάπτυξη και να προωθούν τα προϊόντα τους,

— να έχουν ποσοστό κέρδους που θα αντισταθμίζει τον κίνδυνο ο οποίος απορρέει από την ανάπτυξη νέων προϊόντων και να εξασφαλιστεί εύλογο κέρδος για τους κατόχους μετοχών » (πρώτο εδάφιο της 103ης αιτιολογικής σκέψεως).

Κατά τα θεσμικά όργανα, επρόκειτο, επομένως, για τη διασφάλιση στους κοινοτικούς παραγωγούς επαρκούς αποδόσεως για να τους ενθαρρύνει να επενδύουν για την τελειοποίηση και την παραγωγή μηχανημάτων φωτοαντιγραφής, έτσι ώστε μπόρεσαν εύλογα να μη λάβουν υπόψη τα ενδεχόμενα κέρδη που πραγματοποιούνται από τη μεταγενέστερη πώληση προμηθειών ή, γενικότερα, από άλλες δραστηριότητες στον τομέα της φωτοαντιγραφής. Πρέπει, εξάλλου, να σημειωθεί ότι τα θεσμικά όργανα αντέταξαν την ίδια αυτή λογική στις καταγγέλλουσες και αρνήθηκαν να δεχθούν το 18 % ως κέρδος με την αιτιολογία ότι

« το ποσοστό αυτό ενσωμάτωνε τα μεγαλύτερα κέρδη που πραγματοποιούνται γενικά επί των προμηθειών και (...) επομένως, δεν ήταν κατάλληλο για τα μηχανήματα μόνο » (104η αιτιολογική σκέψη του προσβαλλομένου κανονισμού).

64. Υπ' αυτές τις συνθήκες, η Ricoh δεν έπρεπε να περιοριστεί στο να επαναλαμβάνει, αορίστως, την άποψή της, αλλά θα έπρεπε να αποδείξει ως προς τι η προσέγγιση των θεσμικών οργάνων δεν ήταν ορθή ή εύλογη.

65. Επιπλέον, η Ricoh, που περιόρισε το επιχείρημά της στα μικρά φωτοαντιγραφικά μηχανήματα, δεν επισήμανε κατά πόσο το ποσοστό κέρδους γι' αυτά θα έπρεπε να είναι κατώτερο του 12 % ούτε, a fortiori, σε ποιον βαθμό ένα τέτοιο κατώτερο ποσοστό κέρδους για τα μικρά φωτοαντιγραφικά μηχανήματα θα επηρέαζε το ποσό του επιβληθέντος δασμού αντιντάμπινγκ, λαμβανομένης υπόψη της περιγραφόμενης στην 107η αιτιολογική σκέψη του προσβαλλομένου κανονισμού μεθόδου υπολογισμού η οποία, όπως διαπίστωσα στις προτάσεις μου στις υποθέσεις Nashua, C-133/87 και 150/87, υπήρξε ολική μέθοδος

« βασιζόμενη στη συσσωρευμένη ζημία που προκαλεί αντιπροσωπευτικό τμήμα (...) όλων των εξαγωγών προς την Κοινότητα που πραγματοποιούνται σε τιμές ντάμπινγκ από τις ιαπωνικές εταιρίες και όχι στη ζημία που προκαλεί ο κάθε εξαγωγέας ατομικά » (σημείο 103 των προτάσεων, βλ. επίσης την 112η αιτιολογική σκέψη, τρίτο εδάφιο, του προσβαλλομένου κανονισμού).

66. Το δεύτερο επιχείρημα της Ricoh, δηλαδή ότι ο δασμός αντιντάμπινγκ υπολογίστηκε βάσει της αυξήσεως τιμών που κρίθηκε αναγκαία για να εξαλείψει τις υποτιμολογήσεις που, στην πραγματικότητα, δεν υπήρξαν, καταρρίπτεται ήδη, στο επίπεδο της λογικής,

με την υπόθεση στην οποία στηρίζεται. Πράγματι, είδαμε προηγουμένως ότι υπήρξαν υποτιμολογήσεις εκ μέρους των Ιαπώνων εξαγωγέων, ακόμα και αν αυτές εκδηλώθηκαν σε μεγάλο βαθμό

« υπό τη μορφή πωλήσεως τύπων μηχανημάτων με περισσότερο προηγμένα τεχνικά χαρακτηριστικά σε τιμές που ήταν δυνατόν να συγκριθούν ή ήταν χαμηλότερες από τις τιμές που εφαρμόζουν οι κοινοτικοί παραγωγοί για τύπους μηχανημάτων με λιγότερο προηγμένα τεχνικά χαρακτηριστικά » (49η αιτιολογική σκέψη του προσβαλλομένου κανονισμού).

Περαιτέρω, όπως ήδη επίσης σημειώσαμε, λόγω των δυσχερειών ποσοτικού υπολογισμού της ειδικής αυτής μορφής υποτιμολογήσεων, κανένα στοιχείο που να λαμβάνει υπόψη τις εν λόγω υποτιμολογήσεις δεν περιελήφθη στον υπολογισμό του δασμού αντιντάμπινγκ (βλ., σχετικώς, την 110η αιτιολογική σκέψη του προσβαλλομένου κανονισμού).

67. Το τρίτο επιχείρημα της Ricoh, που αντλεί από τον φερόμενο « ακατάληπτο » χαρακτήρα της « λεπτομερούς » περιγραφής του τρόπου υπολογισμού του ποσοστού του δασμού που περιλαμβάνεται στην 107η αιτιολογική σκέψη του προσβαλλομένου κανονισμού, δεν μπορεί ούτε αυτό να γίνει δεκτό. Αφενός, είναι πολύ αόριστο και η Ricoh δεν απήντησε καν στο ρητό αίτημα του Συμβουλίου, που διατυπώθηκε στο τέλος του υπομνήματος αντικρούσεώς του, να διευκρινίσει τί πράγμα αυτή θεωρεί ως « ακατάληπτο ». Σ' αυτό το πλαίσιο πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η Ricoh δεν είχε προβάλει τον « ακατάληπτο » χαρακτήρα του εν λόγω τρόπου υπολογισμού όταν αυτός της ανακοινώθηκε, προς τον σκοπό διατύπωσης ενδεχομένων παρατηρήσεων πριν από την έκδοση του προσβαλλομένου κανονισμού. Αφετέρου, η 107η αιτιολογική σκέψη περιγράφει, υπό τα στοιχεία i έως vii, « λεπτομερώς » σύμφωνα με τα ίδια τα λόγια της Ricoh, όλα τα στάδια υπολογισμού στον οποίον προέβησαν τα θεσμικά όργανα. Λαμβανομένου υπόψη του, καταρχήν, κανονιστικού χαρακτήρα της προσβαλλομένης πράξεως, καθώς και της αδυναμίας να συμπεριληφθούν όλες οι λεπτομέρειες έρευνας αντιντάμπινγκ στην αιτιολογία ενός κανονισμού[13], θεωρώ ότι δεν ήταν απαραίτητο να περιληφθεί σ' αυτήν και ο αριθμητικός τύπος και οι αριθμητικοί υπολογισμοί που τους επέτρεψαν να προσδιορίσουν τον δασμό αντιντάμπινγκ σε ποσοστό 20 %. Ο απόρρητος χαρακτήρας ορισμένων αριθμών θα παρενέβαλλε και αυτός εμπόδιο σ' αυτό.

Συμπέρασμα

Δεδομένου ότι κανένας από τους προβληθέντες από την προσφεύγουσα ισχυρισμούς δεν είναι, κατά τη γνώμη μου, βάσιμος, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή στο σύνολό της και να καταδικάσει τη Ricoh στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων των δικαστικών εξόδων των παρεμβαινουσών.

13 — Βλ., κατ' αυτή την έννοια, την προαναφερθείσα απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 1988, Canon κατά Συμβουλίου, σκέψη 46.